

Rapport 2024:2

A-kassorna och Kronofogden

Hanteringen av återkrav som inte betalas
tillbaka

IAF:s tillsyn

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) ansvarar för tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen. Vi utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna och gör uppföljning av arbetslöshetsförsäkringen. Vi granskar Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden som har samband med arbetslöshetsförsäkringen och av ärenden om återkallande av anvisning till arbetsmarknadspolitiska program, samt av Arbetsförmedlingens utbetalningar av statsbidrag till arbetslöshetskassorna. Vidare granskar vi Arbetsförmedlingens handläggning av ärenden om varning och avstängning från aktivitetsstödet, utvecklingsersättningen och etableringsersättningen och Försäkringskassans handläggning av ärenden om avstängning från sådan ersättning. Vi följer utvecklingen inom våra tillsynsområden och tar de initiativ till åtgärder som uppföljningen ger anledning till.

Vi verkar för att Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna och Försäkringskassan tillämpar bestämmelserna i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor samt i tillhörande förordningar och föreskrifter likformigt och rättvist. Vi verkar även för att säkerställa att arbetslöshetsersättning betalas ut endast till de personer som är berättigade till det. Det gör vi bland annat genom att påtala de brister vi finner till de aktörer vi granskar, och Arbetsförmedlingen ska till regeringen och IAF redovisa vilka åtgärder som har vidtagits eller kommer att vidtas för att avhjälpa bristerna. När det gäller arbetslöshetskassorna får vi dessutom meddela erinringar och förelägga en arbetslöshetskassa att vidta åtgärder.

Vi för statens talan i domstol och utfärdar föreskrifter inom arbetslöshetsförsäkringens område. Vi bidrar även till att förtydliga regelverket genom yttranden till bland annat Högsta förvaltningsdomstolen.

Förord

Att felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning betalas tillbaka är viktigt för förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen. Det är därmed av vikt att arbetslöshetskassorna (a-kassorna) säkerställer att arbetslöshetsersättning som har betalats ut felaktigt till enskilda återbetalas till staten. Den här granskningen är en del i IAF:s arbete för att förhindra felaktiga utbetalningar.

I den här rapporten redovisar IAF en granskning av

- omfattningen av a-kassornas ärenden hos Kronofogden
- om det finns skillnader mellan a-kassorna och deras hantering av ärenden till Kronofogden
- vilken effekt nya regler på området kan få.

I granskningen har a-kassorna bidragit genom att svara på en enkät. Vi har också ställt kompletterande frågor till några a-kassor. Därutöver har IAF haft en dialog med representanter från Kronofogden i kunskapsinhämtande syfte. Både a-kassorna och Kronofogden har fått möjlighet att faktagranska innehållet i rapporten.

Granskningen har genomförts av Håkan Nordström och Carina Wiksholm. I arbetet har även Mathilda Toro Hartman deltagit. Rapporten föredrogs av Håkan Nordström. Vid den slutliga beredningen av ärendet deltog enhetscheferna Catrine Carlberg, Mikaela Glod och Carolina Stiwenius. Enhetschefen för analysenheten har fattat beslut i ärendet.

Katrineholm den 18 mars 2024

Jessica Idbrant
Enhetschef

Håkan Nordström
Utredare

Sammanfattning

För att värna förtroendet för arbetslöshetsförsäkringen är det viktigt att felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning betalas tillbaka. När den enskilde inte betalar tillbaka felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning kan a-kassan lämna över återkravet till Kronofogden för indrivning.

Syftet med den här granskningen har varit att beskriva om och i vilken omfattning a-kassorna lämnar ärenden om återkrav till Kronofogden för indrivning och om det finns skillnader mellan a-kassorna. Med granskningen har vi också velat beskriva hur de nya reglerna om exekutionstitlar kan påverka a-kassornas ärenden om återkrav till Kronofogden.

Under 2022 uppgick a-kassornas återkrav till omkring 220 miljoner kronor. Ärenden om 52 miljoner kronor lämnades vidare till Kronofogden som ansökan om betalningsföreläggande. Återkrav om 24 miljoner kronor lämnades till Kronofogden för verkställighet.

Nya regler underlättar hanteringen men antal ärenden till Kronofogden bedöms inte öka

Sedan den 1 september 2022 kan en a-kassa lämna återkrav direkt till Kronofogden för verkställighet. A-kassornas beslut om återkrav blev då exekutionstitlar. Det innebär att a-kassorna inte först behöver ansöka om betalningsföreläggande eller vända sig till domstol för en exekutionstitel. Syftet med de nya reglerna var att effektivisera verkställigheten av beslut om betalningsskyldighet. IAF bedömer att de nya reglerna innebär att a-kassornas hantering underlättas men troligtvis kommer antal ärenden som lämnas till Kronofogden inte att påverkas nämnvärt.

A-kassorna bör utveckla sina gemensamma riktlinjer så att alla behandlas lika

Vissa a-kassor har egna riktlinjer för när ett ärende ska lämnas vidare till Kronofogden. Detta leder till att ett återkravsärende kan hanteras på olika sätt beroende på vilken a-kassa en medlem tillhör. IAF anser därför att det finns skäl för a-kassorna att vidareutveckla sina gemensamma riktlinjer så att alla behandlas lika.

En tydligare reglering kan stödja a-kassornas likabehandling men behöver utredas närmare

Det nuvarande regelverket gör att a-kassornas fordringar om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning inte hanteras på samma sätt som andra statliga fordringar. Kronofogden hanterar statliga fordringar som allmänna mål. A-kassornas fordringar hanteras som enskilda. Det får bland annat till följd att a-kassorna har större möjlighet än myndigheter att väga in betalningsförmåga innan ett ärende lämnas till

Kronofogden. Detta kan i sin tur leda till att a-kassorna hanterar ärenden på olika sätt.

Det kan finnas skäl att överväga om fordringar gällande felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning bör hanteras som allmänna mål hos Kronofogden eller på annat sätt regleras att hanteras i likhet med förvaltningsmyndigheters fordringar i återkravsärenden. Man skulle också kunna tänka sig att förtydliga regleringen för a-kassorna. Detta skulle kunna stödja a-kassornas likabehandling. Ett förändrat regelverk skulle dock behöva utredas närmare där man väger för- och nackdelar för alla inblandade aktörer som den enskilde, a-kassorna och Kronofogden.

Ett digitalt utbyte med Kronofogden är ett utvecklingsområde

I dagsläget saknar a-kassorna ett systemstöd för att lämna över ärenden till Kronofogden digitalt. Detta är ett utvecklingsområde för a-kassorna och Kronofogden.

Innehåll

1	Inledning	7
1.1	Syfte och metod	7
2	Sveriges a-kassors handläggarsöd	8
3	Hanteringen hos Kronofogden.....	10
3.1	Om Kronofogden.....	10
3.2	Verkställighet och utmätning	10
3.3	Allmänna och enskilda mål – a-kassornas fordringar är enskilda mål.....	11
3.4	Exekutionstitel.....	13
3.4.1	A-kassornas beslut om återkrav har blivit exekutionstitlar	13
3.4.2	A-kassornas beslut före den 1 september 2022.....	14
4	Omfattning.....	15
5	A-kassornas ärenden om återkrav till Kronofogden.....	18
5.1	Flera a-kassor har egna styrdokument.....	18
5.2	Olika funktioner hos a-kassorna beslutar	18
5.3	A-kassorna gör bedömningar av betalningsförmåga	19
5.4	Alla a-kassor uppger att de lämnar ärenden till Kronofogden	20
5.5	A-kassorna gör olika med tillkommande kostnader	21
5.6	A-kassornas bedömning av regeländringens effekter.....	21
5.6.1	De flesta tror inte antalet ärenden påverkas.....	21
5.6.2	De flesta tror att det blir en enklare hantering	22
5.7	A-kassorna ser Kronofogden som viktig för att få felaktiga utbetalningar återbetalt.....	22
5.8	Övriga kommentarer – digitala lösningar saknas.....	23
6	Slutsatser	24
6.1	A-kassorna bör utveckla sina gemensamma riktlinjer så att alla behandlas lika.....	24
6.2	Nya regler underlättar hanteringen men antal ärenden till Kronofogden bedöms inte öka.....	25
6.3	En tydligare reglering skulle stödja a-kassornas likabehandling men behöver utredas närmare.....	25
6.4	Ett digitalt utbyte mellan a-kassorna och Kronofogden är ett utvecklingsområde	26
	Källor.....	27

1 Inledning

Arbetslöshetsersättning som har betalats ut felaktigt ska, förutom vid några undantag, betalas tillbaka efter ett beslut av a-kassan¹. Som huvudregel ska a-kassan också betala tillbaka statsbidraget för arbetslöshetsersättningen när det har skett en felaktig utbetalning². Statsbidraget ska betalas tillbaka till staten senast i anslutning till att den enskilde betalar tillbaka den felaktigt utbetalade arbetslöshetsersättningen till a-kassan³.

Om den enskilde inte betalar tillbaka arbetslöshetsersättningen när a-kassan har beslutat om återkrav, kan a-kassan efter påminnelser lämna över återkravet till Kronofogden för indrivning.

Sedan den 1 september 2022 kan en a-kassa lämna över återkrav direkt till Kronofogden för verkställighet.⁴ A-kassornas beslut om återkrav är då exekutionstitlar. En exekutionstitel är ett beslut eller en dom från en myndighet eller domstol om att en förpliktelse ska verkställas. Det innebär att a-kassorna inte först behöver ansöka om betalningsföreläggande eller vända sig till domstol för en exekutionstitel. Exekutionstiteln ligger till grund för att verkställighet ska kunna ske, exempelvis utmätning för betalning av skuld. Syftet med de nya reglerna är att effektivisera verkställigheten av beslut om betalningsskyldighet.⁵

1.1 Syfte och metod

Syftet har varit att granska om och i vilken omfattning a-kassorna lämnar ärenden om återkrav till Kronofogden för indrivning och om det finns skillnader mellan a-kassorna. Granskningen har också syftat till att beskriva hur de nya reglerna kan komma att påverka a-kassornas ärenden till Kronofogden.

Vi har i granskningen sammanställt statistik från a-kassorna och Kronofogden. Alla a-kassor har också fått besvara en enkät om deras ärenden hos Kronofogden. Dessutom har vi ställt en fråga om allmänna och enskilda mål till de tre största a-kassorna: Akademikernas, Kommunalarbetarnas och Unionens a-kassor. Akademikernas a-kassa har också bidragit med information om hanteringen av ärenden till Kronofogden inför granskningen.

¹Undantag anges i 68 och 68 a-e §§, lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

² 94 och 94 a-c §§, lag (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK).

³ 8 a §, förordning (1997:836) om arbetslöshetskassor.

⁴ 68 f § ALF.

⁵ Prop 2021/22:206.

2 Sveriges a-kassors handläggare

I det här kapitlet beskriver vi innehållet i Sveriges a-kassors handläggare för a-kassornas arbete med ärenden om återkrav som lämnas vidare till Kronofogden.

A-kassorna är inte myndigheter och omfattas därför inte av förordningen om hantering av statliga fordringar (HaSFFo), med tillhörande tillämpningsföreskrifter.⁶

A-kassornas samarbetsorganisation Sveriges a-kassor har tagit fram handläggare som a-kassorna använder vid handläggningen av ärenden om arbetslöshetsersättning. I handläggare för fordringshantering anges rekommendationer för hur a-kassorna ska hantera sina fordringar efter beslut om återkrav.⁷ Det finns också en komplettering till handläggare om fordringshantering som berör beslut om återkrav som exekutionstitel.⁸ Även om a-kassorna inte omfattas av bestämmelserna visar handläggare att det är Sveriges a-kassors uppfattning att förordningen kan ”användas som måttstock på hur skuldhanteringen bör ske”⁹.

Av handläggare framgår att en a-kassa omgående bör försöka få betalt när ett beslut om återkrav är fattat. En fordran om återkrav förfaller till betalning efter 30 dagar. Ränta börjar löpa från förfallodagen. Ränta ska ses som en sanktion mot den som inte betalar i tid. Ränteintäkterna tillfaller a-kassorna.

Om medlemmen inte betalar på förfallodagen, inte gör en överenskommelse om en avbetalningsplan, det inte finns möjlighet att besluta om kvittning eller att a-kassan medger anstånd med betalningen, ska a-kassan normalt skicka en påminnelse om betalning. Eftersom a-kassan inte längre ska skicka inkassokrav¹⁰ när återkraven nu är exekutionstitlar, anser Sveriges a-kassor att det är motiverat att a-kassorna skickar en andra påminnelse om skulden inte har betalats efter den första påminnelsen. I den är det lämpligt att den enskilde får information om vad konsekvensen kan bli vid utebliven betalning.

Om medlemmen trots påminnelser inte betalar, kan a-kassan ansöka om att Kronofogden verkställer beslutet om återkrav.

⁶ Kammarkollegiets föreskrifter om hantering av statliga fordringar, KAMFS 2006:1.

⁷ Fordringshantering, Ett handläggare för arbetslöshetskassorna, 5.0. Sveriges a-kassor, 2023-02-23.

⁸ Återkravsbeslut som exekutionstitel, en komplettering till handläggare Fordringshantering, Sveriges a-kassor 2023-02-23.

⁹ Fordringshantering, Ett handläggare för arbetslöshetskassorna, 5.0. Sveriges a-kassor, 2023-02-23.

¹⁰ Ett inkassokrav innehåller alltid någon form av påtryckning, till skillnad mot påminnelse om betalning. I det här fallet innebär inkassokravet att en ansökan om betalningsföreläggande skickas till Kronofogden.

Ett beslut om återkrav kan lämnas till Kronofogden för verkställighet först när det har vunnit laga kraft och inte längre kan överklagas. Det innebär att a-kassan behöver säkerställa att den enskilde har tagit del av beslutet. Det är nödvändigt för att kunna avgöra vid vilken tidpunkt omprövnings- eller överklagandefristen inleds och när beslutet sedan inte längre kan överklagas. Delgivningslagen gäller inte för a-kassorna och de kan exempelvis inte använda sig av förenklad delgivning¹¹.

Av handläggarsstödet framgår att det är lämpligt att a-kassan gör en bedömning av medlemmens betalningsförmåga innan ett ärende lämnas vidare till Kronofogden. A-kassan ska då bedöma om det är motiverat att lämna över ärendet till Kronofogden eller om det är lämpligare att lägga ärendet på så kallad efterbevakning¹². Om det klart framgår att den enskilde inte kan betala rekommenderar handläggarsstödet att det i normalfallet inte är motiverat att lämna över ärendet till Kronofogden för utmätning.

Det är bara själva beslutet om återkrav av felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning och eventuell ränta som ingår i exekutionstiteln. Kostnader för påminnelseavgift, uppläggningsavgift för avbetalningsplan eller aviseringsavgift ingår inte. Skälet är att lagstödet i 68 f § ALF bara anger att beslut om återkrav och beslut om ränta är exekutionstitlar. Om den enskilde inte betalar exempelvis påminnelseavgift kan a-kassan överväga att, efter påminnelse, först skicka ett inkassokrav och därefter ansöka om betalningsföreläggande hos Kronofogden.

¹¹ ”Delgivning är ett sätt för myndigheter att säkerställa att den som berörs av ett mål eller ärende har fått del av viktig information.”. Vid förenklad delgivning behöver inte mottagaren skicka något bevis på att hen har tagit emot handlingen. För att vara säker på att mottagaren för delgivningen får informationen skickar en myndighet två brev. I det första skickas den handling som ska delges. Källa: Sveriges domstolar.

¹² Efterbevakning innebär att a-kassan bevakar om det i ett senare skede eventuellt kommer in ekonomiska medel till den som är skuldsatt.

3 Hanteringen hos Kronofogden

I det här kapitlet beskriver vi Kronofogdens uppdrag och vad som gäller för återkrav som lämnas vidare dit för verkställighet. Verkställighet är Kronofogdens åtgärd för att med tvång genomföra ett beslut, en dom eller ett utslag.¹³ Utgångspunkten här är när a-kassorna lämnar återkrav till Kronofogden.

3.1 Om Kronofogden

Kronofogdens uppdrag är att som verkställande myndighet se till att den som har rätt till betalning ska få det, i fall där så inte har skett.

Under 2022 kom det in 3,4 miljoner ärenden till Kronofogden och myndigheten drev totalt in 14,7 miljarder kronor.¹⁴

Kommuner, myndigheter, företag och privatpersoner kan ansöka om Kronofogdens hjälp med att till exempel få betalt. I Sverige är det bara Kronofogden som med tvång får ta i anspråk någons egendom eller lön för betalning av skuld¹⁵. Enligt Kronofogdens instruktion är myndighetens huvudsakliga uppgifter indrivning, verkställighet, betalningsföreläggande och handräckning, skuldsanering samt tillsyn i konkurser och tillsyn över rekonstruktörer.¹⁶

Förutom att hjälpa de som inte får betalt ingår det i Kronofogdens uppdrag att även ge råd och stöd till de som ska betala sina skulder. Exempelvis kan den som är svårt skuldsatt vända sig till Kronofogden och ansöka om skuldsanering.

Utsökningsförfarandet regleras i utsökningsbalken (1981:774), som är tillämplig för verkställighet av en dom eller annat beslut som avser betalningsskyldighet eller annan förpliktelse. Kronofogdens verksamhet regleras bland annat även i utsökningsförordningen (1981:981).

3.2 Verkställighet och utmätning

Det finns olika former av verkställighet. Anspråk som handlar om betalning av skuld verkställs genom utmätning. Utmätning innebär att Kronofogden tar i anspråk egendom som tillhör den som är betalningsskyldig. Ett exempel är utmätning av lön. Enligt utsökningsbalken ska i första hand sådant utmätas som innebär minst förlust,

¹³ Källa: Kronofogden.

¹⁴ Kronofogdens årsredovisning 2022.

¹⁵ SOU 2016:81 Ett modernare utsökningsförfarande.

¹⁶ Förordning (2016:1333) med instruktion för Kronofogdemyndigheten.

kostnad eller annan olägenhet för den som har en skuld¹⁷. I första hand utmäter Kronofogden kontanter, bankmedel och lön. Vanligast är löneutmätning. Vid en löneutmätning eller skuldsanering får den enskilde behålla en viss del som kallas förbehållsbelopp. Det ska täcka kostnader för boende och andra levnadsomkostnader¹⁸.

Utmätning kan göras av lös och även fast egendom. I vissa fall kan egendom säljas exekutivt, det vill säga med tvång. De medel som försäljningen ger används för att betala den fordran som den sökande har gentemot den betalningsskyldige.

Annan förpliktelse, som inte handlar om betalning av skuld, kan till exempel vara att någon ska vräkas (avhysas) från en bostad.

3.3 Allmänna och enskilda mål – a-kassornas fordringar är enskilda mål

Ärenden som kommer in till Kronofogden och handlar om verkställighet, så kallade utsökningsmål, handläggs som antingen allmänna mål eller enskilda mål.

Allmänna mål omfattar offentlighetsrättsliga fordringar om sådant som staten eller en kommun ”har rätt till”. Det kan handla om böter, vite, skatt, tull och liknande.¹⁹

Enskilda mål omfattar privaträttsliga fordringar och är i första hand mål där privatpersoner eller företag ansöker hos Kronofogden om hjälp med att driva in en fordran eller genomföra annan skyldighet av något slag. I det senare fallet kan det handla om avhysning. A-kassornas fordringar hos Kronofogden handläggs som enskilda mål.

Utsökningsförfarandet regleras i utsökningsbalken. Där görs också uppdelningen mellan allmänna och enskilda mål. För att ett utsökningsärende ska kategoriseras som allmänt mål ska båda leden i utsökningsbalkens 1 kap. 6 § vara uppfyllda. Definitionen för vad som är allmänt mål är:

- Mål om medel ”som staten har rätt till”, som böter, skatt och tull.
- Mål som får utsökas utan föregående dom.²⁰ Det vill säga mål där det finns en så kallade exekutionstitel²¹.

¹⁷ 4 kap. 3 § 2 st, Utsökningsbalken (1981:774).

¹⁸ Källa: Kronofogden.

¹⁹ 1 kap, 6 §, Utsökningsbalken (1981:774).

²⁰ Utsökningsbalken (1981:774) 1 kap. 6 §.

²¹ En exekutionstitel är en handling om en förpliktelse som Kronofogden kan verkställa, till exempel ett beslut från annan myndighet eller en dom från domstol. Källa: Kronofogden. Se avsnitt 4.4.

I utsökningsbalken finns en rad särskilda bestämmelser som gäller för allmänna mål, bland annat följande:

- Vid handläggningen tillämpas lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. och indrivningsförordningen (1993:1229).
- Sökanden i allmänt mål företräds av Kronofogden samt i vissa fall av Skatteverket.
- Sökanden i allmänt mål är befriad från skyldigheten att betala förrättningskostnader^{22, 23}.
- Särskilda preskriptionsbestämmelser som huvudregel²⁴ och preskriptionstiden bevakas av Kronofogden.²⁵

De särskilda bestämmelserna omfattar inte a-kassornas ärenden, eftersom a-kassorna är privaträttsliga subjekt. Det innebär att det inte är staten som har en fordran utan a-kassan, trots att medlen är statliga. De allmänna målen redovisas också direkt mot statsbudgeten, vilket inte är fallet för a-kassornas fordringar i och med att de hanteras som e-mål.

I ett enskilt mål är Kronofogden verkställande myndighet och den sökande, exempelvis en a-kassa, är borgenär. I allmänna mål om verkställighet företräder Kronofogden staten.

Hanteringen av allmänna mål följer striktare bestämmelser än enskilda mål. Vid indrivning av ett allmänt mål är utgångspunkten att debiterande myndigheter har en skyldighet att överlämna obetalda fordringar till Kronofogden inom en viss tid, utan hänsyn till gäldenärens betalningsförmåga (den s.k. restföringsplikten). A-kassorna har däremot möjlighet att göra en bedömning av den betalningsskyldiges betalningsförmåga (solvensbedömning) innan ärendet lämnas över till Kronofogden.

För de flesta fordringar som är allmänna mål gäller inte de regler som följer av preskriptionslagen (1981:130)²⁶, där huvudregeln är en preskriptionstid på tio år. I stället gäller bestämmelserna i lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar m.m. som föreskriver en preskriptionstid på fem år. Preskriptionstiden för a-kassornas fordringar i enskilda mål är därmed längre än för de allmänna målen (10 år i stället för 5 år).

²² Förrättningskostnader är en årlig grundavgift för handläggning och kostnader som staten har för förfarandet hos Kronofogden, 17 kap., 1 § utsökningsbalken (1981:774).

²³ 17 kap., 13 § utsökningsbalken (1981:774).

²⁴ 1 § lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar mm.

²⁵ Kronofogdens PM ”Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut” (prop. 2021/22:206).

²⁶ Kronofogdens handbok om utmätning, 2024-01-05.

Det finns alltså skillnader i regleringen av förvaltningsmyndigheters ärenden jämfört med a-kassornas ärenden hos Kronofogden, trots att även a-kassornas fordringar är statliga medel.

3.4 Exekutionstitel

För att Kronofogden på uppdrag av en borgenär eller någon annan som är berättigad till det ska kunna verkställa ett anspråk krävs att det finns en exekutionstitel. En exekutionstitel är ett beslut eller en dom från annan myndighet eller domstol om att en förpliktelse ska verkställas.

3.4.1 A-kassornas beslut om återkrav har blivit exekutionstitlar

Den 1 september 2022 skedde en regeländring som innebär att förvaltningsmyndigheters och även a-kassornas beslut om återkrav numera är exekutionstitlar.²⁷ Det innebär att besluten är direkt verkställbara.

Syftet med regeländringen var att effektivisera verkställigheten av förvaltningsmyndigheters och även a-kassornas beslut om betalningsskyldighet²⁸.

Innebörden av att besluten nu är direkt verkställbara är att myndigheterna och a-kassorna inte behöver ansöka om betalningsföreläggande²⁹ hos Kronofogden eller väcka talan i domstol för att få en exekutionstitel. Beslutet i sig är numera en giltig exekutionstitel som kan ligga till grund för en ansökan om verkställighet. Tack vare regeländringen kan a-kassorna nu snabbare ansöka om Kronofogdens hjälp med verkställighet av exempelvis en betalning.

Villkor för att ett beslut från en a-kassa ska vara en verkställbar exekutionstitel:

- Beslutet ska innehålla en förpliktelse om betalning.
- Beslutet ska ha fattats den 1 september 2022 eller senare.
- Beslutet ska ha vunnit laga kraft, d v s det går inte längre att överklaga.

Eventuella tvister som uppstår kring Kronofogdens verkställighet av en exekutionstitel lämnas till tingsrätten för avgörande. I sådana tvister är a-kassorna part i målet och företräder sig själva. När tvister uppstår i samband med verkställighet av myndigheters fordringar företräds de däremot av Skatteverket. Det är en skillnad som orsakas av att förvaltningsmyndigheters utsökningsmål är

²⁷ För att tillgodose krav om rättssäkerhet krävs att besluten går att överklaga. Vidare är utgångspunkten att ett beslut ska ha fått laga kraft innan verkställighet får ske. 2021/22:206 och 68 f §, lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

²⁸ Prop. 2021/22:206.

²⁹ Det är en förenklad process där någon kan få hjälp av Kronofogden att fastställa ett krav.

allmänna mål medan a-kassornas är enskilda mål. Regeländringen om exekutionstitlar innebär ingen skillnad i detta avseende för a-kassorna eftersom de är privaträttsliga subjekt. För Försäkringskassan innebär dock regeländringen en större förändring eftersom deras utskningsmål kom att ändras från att vara enskilda mål till att bli allmänna mål.

A-kassornas fordringar gällande obetalda medlemsavgifter omfattas inte av regeländringen om exekutionstitlar.

3.4.2 A-kassornas beslut före den 1 september 2022

Innan den 1 september 2022 behövde a-kassorna ansöka hos Kronofogden om betalningsföreläggande för att få en exekutionstitel. De tidigare reglerna gäller fortfarande för beslut om återkrav fattade innan regeländringen. Eftersom a-kassornas fordringar preskriberas först efter tio år finns det fortfarande ärenden för vilka de gamla reglerna fortfarande gäller.

Vid en ansökan om betalningsföreläggande fastställer Kronofogden det aktuella kravet, om bedömningen är att skulden är korrekt. Om den som har en skuld (gäldenären) inte motsätter sig (bestridar) Kronofogdens föreläggande³⁰ om den aktuella skulden, beslutar Kronofogden om utslag i ärendet. Det innebär att Kronofogden beslutar att någon är skyldig att betala eller göra något. Sökanden (borgenären) kan då gå vidare och även ansöka hos Kronofogden om verkställighet av återkravet, d v s att med tvång genomföra beslutet. Det är dock inte alltid så att borgenären går vidare till verkställighet och indrivning av en skuld efter ett utslag från Kronofogden i ett ärende.

Om den betalningsskyldige skulle bestrida Kronofogdens föreläggande om betalningsskyldighet överlämnas ärendet för avgörande i domstol. Part i målet är då a-kassan och inte Kronofogden. Om tingsrätten dömer till a-kassans fördel, blir domen den exekutionstitel som behövs för att kunna ansöka hos Kronofogden om verkställighet.

³⁰ Föreläggande – uppmaning från en myndighet som mottagaren är skyldig att svara eller agera på.
Källa: Kronofogden.

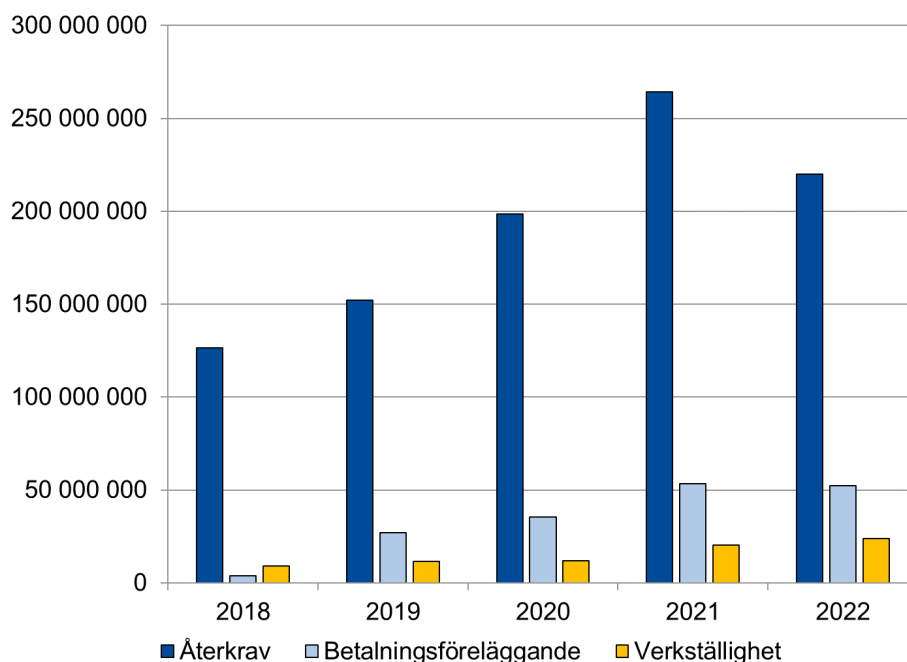
4 Omfattning

I det här kapitlet beskriver vi omfattningen av a-kassornas ärenden som lämnas till Kronofogden. Antal och belopp är hämtade från IAF:s statistik- och tillsynsdatabas och från Kronofogden.

Av figur 1 framgår att a-kassornas samlade återkrav om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning 2022 var omkring 220 miljoner kronor. Det motsvarade 1,5 procent av den utbetalade arbetslöshetsersättningen. Även om merparten betalas tillbaka tar det relativt lång tid. Efter 2-3 år har omkring 70 procent av återkraven betalats tillbaka³¹.

A-kassorna har lämnat vidare återkrav om drygt 52 miljoner kronor³² till Kronofogden, som ansökan om betalningsföreläggande. Återkrav om 24 miljoner kronor har gått vidare för verkställighet³³. Det är inte alla ärenden om återkrav som efter ett betalningsföreläggande går vidare till Kronofogden för verkställighet eftersom många väljer att betala sin skuld när de får ett första besked om att deras ärende har lämnats till Kronofogden.

Figur 1: A-kassornas återkrav av felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning och ansökan om betalningsföreläggande respektive verkställighet totalt 2018-2022 (kr)³⁴

³¹ IAF 2023:3 Upptäckta felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2020–2022.

³² Källa: Kronofogden.

³³ Beloppet kan både bestå av ansökan om betalningsföreläggande under 2022 och från tidigare år.

³⁴ I beloppen för betalningsföreläggande och verkställighet ingår även medlemsavgifter.

Av återkraven ovan som har gått vidare till Kronofogden är det bara en mindre andel som rör medlemsavgifter. Enligt den statistik vi har fått från a-kassorna uppgår obetalda medlemsavgifter som a-kassorna har lämnat till Kronofogden till omkring 5 miljoner kronor 2022.

Figur 2 nedan visar antalet ärenden till Kronofogden och belopp per arbetslöshetskassa.

I stort följer andelen betalningsförelägganden andelen återkrav som a-kassorna hade 2022: Ju mer återkrav, desto mer betalningsföreläggande. Arbetslöshetskassan Alfa, Kommunalarbetarnas och Unionens a-kassor står för nästan hälften av a-kassornas betalningsförelägganden. Tre a-kassor har inte lämnat några ärenden till Kronofogden 2022: Journalisternas, Pappersindustriarbetarnas och Småföretagarnas a-kassor. De två förstnämnda är små arbetslöshetskassor med en liten andel återkrav. Småföretagarnas a-kassa uppger i enkätsvar att de bland annat har som rutin att under ett visst belopp inte skicka ärenden till Kronofogden.³⁵

³⁵ I kapitel 5 redogör vi vidare för enkätsvaren.

Figur 2: A-kassornas ansökningar om betalningsföreläggande och verkställighet per a-kassa 2022 (antal och kronor) samt respektive a-kassas andel av betalningsföreläggande (procent)³⁶

	Betalningsföreläggande, antal och belopp och andel av total (procent)			Verkställighet, antal och belopp	
Akademikernas	71	1 417 137	3%	45	540 621
Alfa	605	8 302 487	16%	103	1 370 766
Byggnadsarbetarnas	921	4 559 352	9%	83	2 019 163
Elektrikernas			0%	3	5 402
Fastighets	88	616 373	1%	53	708 902
Finans- och försäkringsbranschens	37	859 851	2%	20	644 428
GS	7	141 148	0%	4	184 664
Handelsanställdas	180	2 057 357	4%	72	951 480
Hotell- och Restauranganställdas	394	4 662 854	9%	161	2 161 380
IF Metals	47	953 738	2%	20	605 898
Journalisternas			0%		
Kommunalarbetarnas	395	5 975 892	11%	209	5 376 016
Ledarnas	133	714 218	1%	21	150 862
Livsmedelsarbetarnas	57	1 183 993	2%	27	673 580
Lärarnas	69	1 254 289	2%	19	190 592
Pappersindustriarbetarnas			0%		
Sekos	327	2 397 809	5%	39	1 530 024
Småföretagarnas			0%		
STs	29	631 280	1%	16	183 432
Sveriges arbetares	43	97 534	0%	8	48 385
Säljarnas	6	253 376	0%	2	53 315
Transportarbetarnas	107	2 360 875	5%	46	1 263 123
Unionens	4 327	11 416 959	22%	1 325	4 487 993
Vision	71	2 541 577	5%	15	580 695
Totalt	7 914	52 398 096	100%	2 291	23 730 721

Källa: Kronofogden

³⁶ I antalet och beloppen ingår både felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning och obetalda medlemsavgifter.

5 A-kassornas ärenden om återkrav till Kronofogden

I det här kapitlet beskriver vi vad a-kassorna har svarat i vår enkät om deras ärenden som lämnas till Kronofogden.

5.1 Flera a-kassor har egna styrdokument

IAF har i enkäten frågat a-kassorna om de har någon form av styrdokument för när ärenden ska lämnas till Kronofogden. Frågan avser styrdokument utöver Sveriges a-kassors handläggarsöd.

Av de 24 a-kassorna har 11 svarat att de har ett eget styrdokument, medan 13 har svarat att de inte har det.

De a-kassor som har svarat att de har ett eget styrdokument har fått frågan om vad den huvudsakliga innebörden i det är. Bland svaren framgår bland annat följande:

- interna riktlinjer för bedömning av när en fordran bör lämnas över till Kronofogden
- riktlinjer för fordringshanteringen för att i möjligaste mån behandla medlemmarna lika
- egna beloppsgränser för vilka fordringar som ska lämnas vidare till Kronofogden
- eget dokument där a-kassan samlar sina ställningstaganden om indrivning av återkrav, liksom en beskrivning av i vilka situationer ärenden ska lämnas till Kronofogden alternativt fortsätta att efterbevakas hos a-kassan
- dokument om i vilka situationer a-kassan ska lämna ärenden till Kronofogden, men också när det är utsiktslöst att driva in en skuld via Kronofogden.

5.2 Olika funktioner hos a-kassorna beslutar

IAF har frågat a-kassorna vilken funktion inom organisationen som fattar beslut om att ett ärende ska lämnas till Kronofogden. Av svaren framgår att det varierar bland a-kassorna. Hos några a-kassor har fler än en funktion det mandatet. I två a-kassor är styrelsen en av tre funktioner som fattar beslut om ärenden till Kronofogden. I sju a-kassor fattar kassaföreståndaren beslut om ärenden som ska tas vidare till Kronofogden och hos elva a-kassor görs det av handläggare.

I tolv a-kassor är det en annan funktion än handläggare, kassaföreståndare eller styrelsen som fattar besluten. Det handlar i flera fall om särskilda handläggare som hanterar a-kassans fordringar. I något fall samråder de med a-kassans chefsjurist och i andra fall är det ekonomifunktionen hos a-kassan som fattar besluten.

5.3 A-kassorna gör bedömningar av betalningsförmåga

Samtliga a-kassor gör en bedömning av betalningsförmågan innan ett ärende lämnas vidare till Kronofogden.

Flera a-kassor uppger att de inte lämnar ärenden om återkrav vidare till Kronofogden om betalningsförmåga saknas.³⁷ För att göra en bedömning av betalningsförmåga kan a-kassorna exempelvis hämta en skuldöversikt hos Kronofogden. På frågan om vilka faktorer a-kassorna väger in i bedömningen av betalningsförmåga har de bland annat svarat följande:

- Den faktor som väger tyngst är personens ekonomiska situation. Vid mycket stora skulder och låg betalningsförmåga avvaktar a-kassan med att lämna ärenden till Kronofogden och efterbevakar³⁸ själv genom att regelbundet göra preskriptionsavbrott.
- Där det saknas utmättningsbara tillgångar lämnar a-kassan inte återkravsärenden till Kronofogden för indrivning.
- A-kassan väger in ålder.
- Om kreditupplysningen visar att det finns obetalda skulder som talar för att personen inte kan betala läggs ärendet för efterbevakning hos a-kassan.
- A-kassan väger bland annat in en pågående utmätning hos Kronofogden, inkomster eller ersättningar, familje- och boendesituation samt storleken på a-kassans fordran.
- I de fall ett återkrav har uppstått på grund av grov vårdslöshet lämnas ärendet till Kronofogden. För övriga återkrav ser a-kassan även till storleken på beloppet på återkravet.

Förutom bedömning av betalningsförmåga uppger 14 a-kassor att de även gör en bedömning eller kontroll av annat, till exempel:

- kontroll av eventuella anställningar och medel från till exempel Pensionsmyndigheten eller CSN
- sjukdom

³⁷ Se kapitel 2 om Sveriges a-kassors handläggarstöd.

³⁸ Bevakning av om det i ett senare skede eventuellt kommer in ekonomiska medel till den som är skuldsatt.

-
- om personen är bosatt i Sverige
 - om personen är avliden
 - gäldenärens betalningsvilja
 - storleken på skulden i förhållande till kostnaderna för det rättsliga förfarandet
 - om medlemmen får arbetslöshetsersättning och det finns en möjlighet till kvittning
 - om a-kassan kan upprätta en avbetalningsplan.

5.4 Alla a-kassor uppger att de lämnar ärenden till Kronofogden

Samtliga a-kassor uppger att de lämnar ärenden till Kronofogden. Det är dock skillnad på om fordringarna avser felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning eller obetalda medlemsavgifter. Alla a-kassor har svarat att de lämnar fordringar om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning till Kronofogden³⁹. De flesta a-kassorna lämnar däremot inte fordringar om medlemsavgifter till Kronofogden. Av de 24 a-kassorna lämnar 7 a-kassor fordringar om medlemsavgifter vidare till Kronofogden. Utöver dessa har två a-kassor har svarat att de i undantagsfall lämnar ärenden om obetalda medlemsavgifter till Kronofogden.

A-kassor som inte lämnar fordringar om obetalda medlemsavgifter till Kronofogden motiverar det med att det inte är kostnadseffektivt. De fordringsbelopp det handlar om är små i förhållande till kostnaden för indrivning.

Av samtliga ärenden som avser både återkrav om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning samt obetalda medlemsavgifter, bedömer merparten av a-kassorna, 18 stycken, att de får in 50 procent eller mindre av återkrävt belopp från ärenden som de har lämnat till Kronofogden. Av dessa bedömer 10 a-kassor att de får in mindre än 25 procent. 6 a-kassor bedömer att de får in mer än 50 procent. Ett genomsnitt för alla a-kassor utifrån svaren är att de bedömer att de får in omkring hälften av beloppen de lämnar till Kronofogden. 2022 motsvarar det cirka 26 miljoner kronor⁴⁰.

En orsak till att a-kassorna i vissa fall väljer att inte lämna ärenden vidare till Kronofogden, är att de har bedömt att utsikterna för återbetalning är små.

³⁹ Om a-kassorna anser det finns betalningsförmåga eller om återkravet uppfyller a-kassornas riktlinjer i övrigt.

⁴⁰ Se summan i tabell 1.

5.5 A-kassorna gör olika med tillkommande kostnader

A-kassorna gör olika när det gäller att lämna fordringar till Kronofogden om andra kostnader än ursprungligt återkrav och ränta. I tabellen nedan visas hur många a-kassor som lämnar vidare återkrav om kostnader för påminnelse, uppläggningsavgift för avbetalningsplan, aviseringsavgift och kostnader till Kronofogden.

Tabell 2: Andra kostnader som lämnas till Kronofogden

	Antal a-kassor
Påminnelseavgift återkrav	11
Uppläggningsavgift och avbetalningsplan	12
Aviseringsavgift återkrav	6
Kostnader för att lämna ärenden till Kronofogden	20

Källa: Enkät

Två a-kassor har kommenterat att obetalda avgifter inte lämnas vidare till Kronofogden för ärenden som uppstått efter den 1 september 2022. En a-kassa har svarat att de numera inte lägger på några avgifter, vare sig för fordringar från tiden före eller efter regeländringen. Redan påförda avgifter ligger dock kvar och lämnas till Kronofogden enligt den hantering som gällde för beslut fattade innan den 1 september 2022.

5.6 A-kassornas bedömning av regeländringens effekter

Syftet med regeländringen den 1 september 2022 om exekutionstitlar var att effektivisera verkställigheten av förvaltningsmyndigheternas och även a-kassornas beslut om återkrav. Vi har frågat a-kassorna hur de bedömer att förändringen kommer att påverka deras ärenden till Kronofogden.

5.6.1 De flesta tror inte antalet ärenden påverkas

A-kassorna gör olika bedömningar av regeländringens eventuella påverkan på omfattningen av ärenden som kommer att lämnas vidare till Kronofogden för verkställighet. De flesta tror inte att förändringen kommer att påverka antalet ärenden i någon större utsträckning. A-kassornas svar varierar dock; några bedömer att antalet ärenden till Kronofogden blir fler och andra bedömer att de blir färre.

Ett skäl som kan leda till fler ärenden är att a-kassorna innan den 1 september 2022 kunde slå samman fler återkrav för en gäldenär och lämna till Kronofogden. Nu är det inte längre möjligt, eftersom återkravsärendena måste hanteras ett och ett.

Ett par a-kassor anser att antalet ärenden till Kronofogden kan bli färre på grund av att a-kassorna efter regeländringen behöver bedöma om deras beslut har vunnit laga kraft. För att ett beslut ska kunna verkställas, ska det inte längre kunna överklagas. Det kan ibland vara svårt för a-kassorna att säkerställa att den enskilde har tagit del av ett beslut, vid vilken tidpunkt omprövnings- eller överklagandefristen inleds och slutligen när beslutet inte längre kan överklagas. En a-kassa säger att de i ganska många ärenden inte kan se om en medlem har tagit del av beslutet. Därmed kan inte exekutionstiteln fastställas och ärendet inte skickas till Kronofogden för verkställighet.

5.6.2 De flesta tror att det blir en enklare hantering

Flera a-kassor bedömer att de nya reglerna kommer att medföra en enklare hantering av ärenden om återkrav och att det kommer att gå snabbare att nå verkställighet. Skälet är att a-kassorna inte längre behöver ansöka om betalningsföreläggande för att få en exekutionstitel och gå vidare till verkställighet. Bland annat sägs att antalet handlägningsåtgärder hos a-kassan blir färre och ledtiderna kortare.

En a-kassa har svarat att förutom att verkställigheten kommer att gå fortare kommer det även att snabba på återbetalningen, om det finns tillgångar att utmäta.

Några a-kassor anser att det tar längre tid att hantera ärenden som ska lämnas till Kronofogden. Att säkerställa att ett beslut har vunnit laga kraft innan det kan skickas vidare för verkställighet innebär att ärendet tar lite längre tid att utreda.

Flera a-kassor tar upp att ett digitalt utbyte med Kronofogden är ett utvecklingsområde. I dagsläget saknas systemstöd för att lämna över ärenden till Kronofogden varför det kräver en manuell hantering. Det uppges dels ta tid, dels öka risken för felaktigheter både hos a-kassorna och Kronofogden.

5.7 A-kassorna ser Kronofogden som viktig för att få felaktiga utbetalningar återbetalt

Vi har i enkäten listat ett antal påståenden för att ta reda på hur a-kassorna ser på nyttan med att ta ärenden vidare till Kronofogden för verkställighet. 23 av 24 a-kassor svarade.

- 12 a-kassor anser att lämna ärenden vidare till Kronofogden är ett effektivt sätt att få tillbaka återkrävda medel. Övriga 11 a-kassor anser inte det.
- 20 a-kassor anser att det inte påverkar deras arbete med medlemmarna negativt att a-kassan tar hjälp av Kronofogden. Övriga 3 a-kassor anser att det gör det.
- 20 a-kassor anser att användandet av Kronofogden är ett naturligt steg i försöken att få tillbaka så mycket som möjligt av felaktiga utbetalningar. Övriga 3 a-kassor anser inte det.
- 11 a-kassor anser är en viktig princip för att förhindra fusk i arbetslöshetsförsäkringen att ta ärenden vidare till Kronofogden. Övriga 12 anser inte det.
- 3 a-kassor anser att det kostar mer att vända sig till Kronofogden än vad de får tillbaka. Övriga 20 a-kassor anser inte det.
- 12 a-kassor anser att det är orimligt att a-kassorna ska ha kostnader för ärenden till Kronofogden när det handlar om återkrav som ska betalas tillbaka till staten. Övriga 11 a-kassor anser inte det.

5.8 Övriga kommentarer – digitala lösningar saknas

A-kassorna har i enkäten lämnat ytterligare kommentarer. Några a-kassor har pekat på att kostnaderna för indrivning drabbar de av a-kassans medlemmar som inte har återkrav riktade mot sig. I ett par fall har man uttryckt att det är en dyr hantering att sköta för statens räkning. Några a-kassor har sagt att det helt beror på ärendet. De som har stora skulder har ofta även andra skulder, vilket begränsar a-kassans möjlighet att få tillbaka det man har återkrävt. I vissa fall är det effektivt att driva in via Kronofogden, i andra blir det bara en kostnad och ger ingenting.

Förutom synpunkter på att det saknas digitala lösningar för korrespondens med Kronofogden är ytterligare en synpunkt att det vore bra att kunna ställa frågor till Kronofogden digitalt. Det upplevs som tidsödande att behöva ta kontakt via telefon.

6 Slutsatser

I det här kapitlet följer IAF:s slutsatser. A-kassornas återkrav 2022 uppgick till omkring 220 miljoner kronor. Ärenden om 52 miljoner kronor lämnades vidare till Kronofogden. Eftersom a-kassorna inte är statliga myndigheter omfattas de inte av de regler som gäller för statliga myndigheters fordrings- och skuldhantering. A-kassorna har dock valt att ha myndigheternas regelverk som en måttstock för tillämpningen. De flesta a-kassor ser det som ett naturligt steg att använda Kronofogden för att få tillbaka så mycket felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning som möjligt. Samtidigt har vi i den här granskningen uppmärksammat att det finns vissa olikheter.

6.1 A-kassorna bör utveckla sina gemensamma riktlinjer så att alla behandlas lika

Som en sista åtgärd för att få in felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning har a-kassorna möjlighet att använda sig av Kronofogden. Alla a-kassor uppger också att de lämnar ärenden dit. Dock inte alltid. Några a-kassor lämnade inte några ärenden till Kronofogden under 2022.

Sveriges a-kassors handläggarsråd fyller en viktig funktion för att a-kassornas hantering ska vara så lika som möjligt, men a-kassorna har också egna riktlinjer. Exempelvis har vissa a-kassor egna beloppsgränser och gör olika vad gäller att lämna återkrav om obetalda kostnader och avgifter som hör till den ursprungliga fordran vidare till Kronofogden. De egna riktlinjerna leder till att återkravsärenden kan bedömas på olika sätt beroende på vilken a-kassa medlemmen tillhör.

Några arbetslöshetskassor lämnar ärenden om medlemsavgifter till Kronofogden, men de flesta gör inte det då de anser att kostnaderna överstiger intäkterna för a-kassan.

IAF kan sammanfattningsvis konstatera att a-kassorna hanterar vissa ärenden till Kronofogden på olika sätt vilket innebär att a-kassornas medlemmar behandlas olika.

IAF bedömer att

- det finns skäl för a-kassorna att vidareutveckla sina gemensamma riktlinjer om när ärenden ska lämnas till Kronofogden så att alla medlemmar behandlas lika.
-

6.2 Nya regler underlättar hanteringen men antal ärenden till Kronofogden bedöms inte öka

Flera a-kassor uppger att de nya reglerna från 1 september 2022, när a-kassornas beslut om återkrav blev exekutionstitlar, kommer att underlätta hanteringen och att det kommer att gå snabbare att nå verkställighet. Utifrån a-kassornas enkätsvar bedömer IAF därför att hanteringen underlättas, men troligtvis kommer antal ärenden som lämnas till Kronofogden inte att påverkas nämnvärt av regeländringen.

6.3 En tydligare reglering skulle stödja a-kassornas likabehandling men behöver utredas närmare

Hos Kronofogden hanteras återkrav om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning inte som andra statliga fordringar. Förvaltningsmyndigheters fordringar hanteras som allmänna mål. Eftersom a-kassorna inte är myndigheter utan privaträttsliga subjekt hanterar Kronofogden fordringar om felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning som enskilda mål. Kronofogden menar att a-kassornas fordringar inte prioriteras på annat sätt än statliga fordringar. Det finns dock flera skillnader i hanteringen:

- Kronofogden företräder myndigheterna i allmänna mål om verkställighet. A-kassorna företräder sig själva som ägare av sina fordringar.
- A-kassan får stå för vissa kostnader som statliga myndigheter inte behöver.
- Preskriptionstiden för a-kassornas fordringar i enskilda mål längre än för de allmänna målen.
- A-kassorna har en större möjlighet än myndigheter att göra en bedömning av betalningsförmåga innan de beslutar om ett ärende ska lämnas till Kronofogden. Den möjligheten kan leda till att a-kassorna hanterar ärenden på olika sätt.

Det finns inget tydligt svar på frågan om a-kassornas ärenden skulle kunna hanteras som allmänna mål hos Kronofogden, då avgränsningen mellan allmänna mål och enskilda mål inte är tydligt definierad eller klarlagd inom vare sig utsökningsbalken eller annan lagstiftning. Eftersom utbetalad arbetslöshetsersättning är statliga medel, kan det finnas skäl att överväga om fordringar gällande felaktigt utbetalad arbetslöshetsersättning bör hanteras som allmänna mål eller på annat sätt regleras att hanteras i likhet med förvaltningsmyndigheters fordringar i återkravsärenden.

Om det fanns en tydligare reglering på området skulle detta kunna stödja a-kassornas likabehandling. Exempelvis skulle det kunna regleras att fordringar som inte återbetalas ska överlämnas till Kronofogden för indrivning. Detta skulle kunna leda

till en mindre arbetsbelastning för a-kassorna när de inte behöver bedöma den enskildes betalningsförmåga. Att den enskilde får ett krav från Kronofogden kan också göra att mer betalas tillbaka. Ett annat exempel skulle kunna vara att a-kassorna omfattas av reglerna om förenklad delgivning vilket skulle kunna underlätta hanteringen.

Ett förtydligat regelverk skulle dock behöva utredas närmare där man väger för- och nackdelar för alla inblandade aktörer som den enskilde, a-kassorna och Kronofogden.

6.4 Ett digitalt utbyte mellan a-kassorna och Kronofogden är ett utvecklingsområde

Flera a-kassor har i den enkät de har fått svara på tagit upp att ett digitalt utbyte med Kronofogden är ett utvecklingsområde. I dagsläget saknas systemstöd för att lämna över ärenden till Kronofogden, varför det kräver en manuell hantering. A-kassorna uppger både att det tar tid och ökar risken för felaktigheter.

Källor

Författningar

Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)

Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor (LAK)

Lagen (1982:188) om preskription av skattefordringar mm.

Utsökningsbalk (1981:774)

Förordning (2016:1333) med instruktion för Kronofogdemyndigheten

Kammarkollegiets föreskrifter om hantering av statliga fordringar, KAMFS 2006:1

Offentligt tryck

IAF 2023:3 Upptäckta felaktiga utbetalningar från arbetslöshetskassorna 2020–2022

Kronofogdens årsredovisning 2022

Prop 2021/2022:206 Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut

SOU 2016:81 Ett modernare utsökningsförfarande.

Andra publikationer

Fordringshantering, Ett handläggarstöd för arbetslöshetskassorna, 5.0. Sveriges a-kassor, 2023-02-23

Återkravsbeslut som exekutionstitel, en komplettering till handläggarstöd
Fordringshantering, Sveriges a-kassor 2023-02-23

Kronofogdens handbok om utmätning, Kronofogden 2024-01-05

Kronofogdens PM ”Snabbare och enklare verkställighet av myndighetsbeslut”, Prop. 2021/22:206.

Postadress:
IAF
Box 210
641 22 Katrineholm

Telefon: 0150 - 48 70 00
E-post: iaf@iaf.se
Webbplats: www.iaf.se

